

BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVI

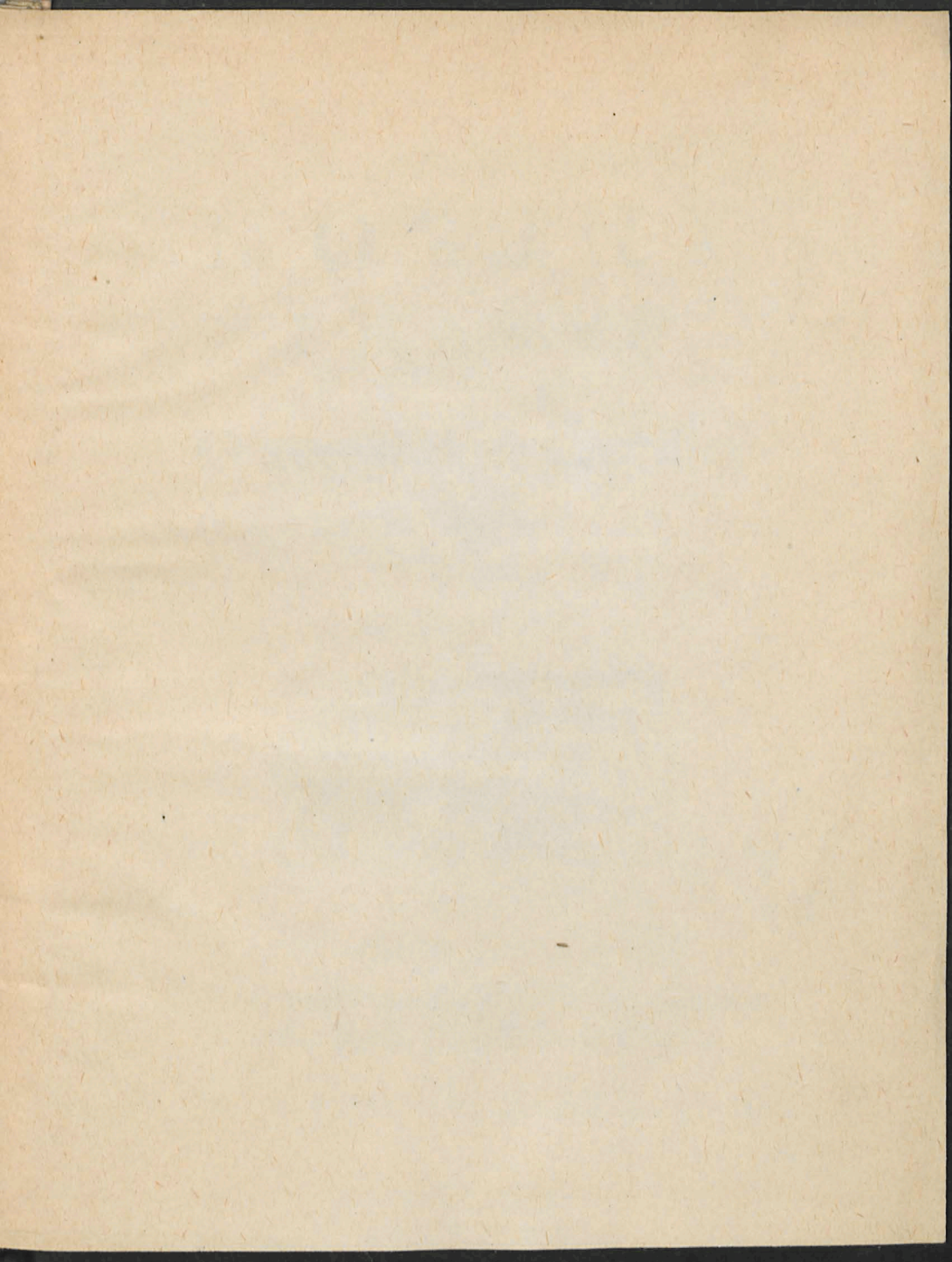
2754

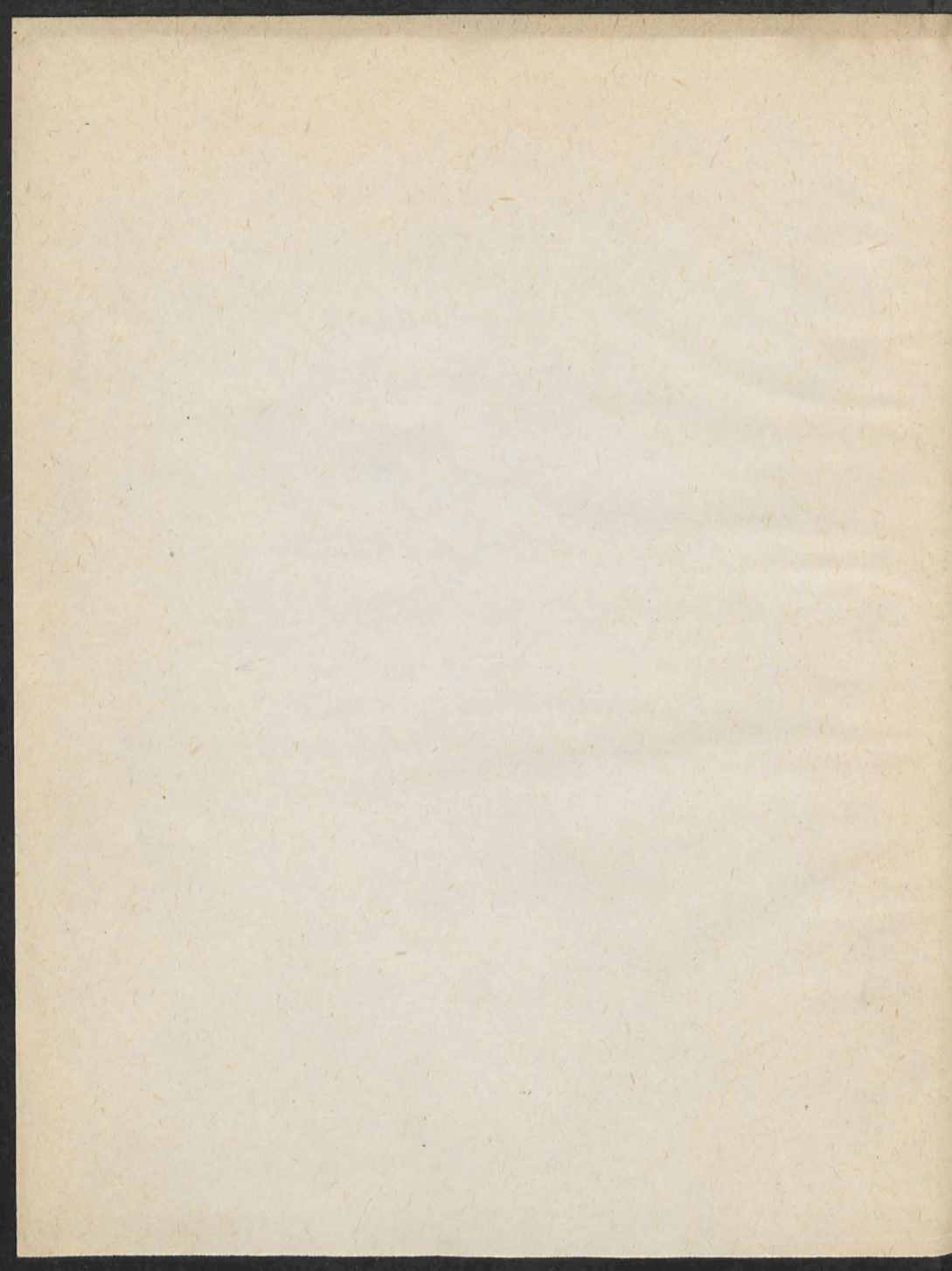
MF

14184

7720

26

293
27

N O W I N Y
Z R A K V S

G Monstrancyey Luterskiej.

Ex libris Nicolai de Rozice Russensis, C. V.

W Krakowie/ w Druk: Jakuba Siebens
cycherá. Roku Pańsk. M. D. LXXXIX.

*Lib. 77. B. V. M. in Land. yos. o. Cyf. i
Polone*

S. Augustin: epist. 50. ad
Bonifacium.

Nechay Odzčepieńczy nie hŭkaiia Duchá
šwietego/ iedno w čiele P. Chrystusowym
(to iest/ w košćiele iego) křorego čiatá má-
iac oni v šiebie Sákráment (to iest znák
powierzchny) ále nie máia sámey rzeczy/
křorey on Sákráment znákem iest: y prze-
tož sobie šad y potepienie iedza y pŭa. 1. Co-
rint. 11. Abowiem chleb ieden znákem iest
iednošći: iž iáko Aposťol mowi: Jednym
chlebem y iednym čiatem unodzy iestešny/
1. Corint. 10. Przethož tylko sam košćiol
powšechny álbo Kátolicki iest čiatem Ch-
rystusowym/ křorego on głowa iest zbá-
wiciel čiatá šwego. Gdzie indšie oproč
tego čiatá/ niškogo Duch š. nie ožywa.
Bo iáko sam Aposťol powieda: Mitošć
Bogá rozłana iest w šercách našyich przez
Duchá š. křory nam iest dáný. Roman. 5.
Lecž nie iest včestnikem Boškiey mito-
šći/ křory iest nieprzyiácieš-
lem iednošći.

NOWINY Z RAKVS.

W Monstrancyey Luterckiey.

Nayduia sie iakies dziwne praktyki y Proroctwa/ malo nie we wszystkich Państwach chrześciańskich/ je sie cuda/ y nad zwycajy/ w rzeczach/ y w Państwach odmiany wielkie miały dziać Roku blisko przeszłego 1588. albo malo co po nim. Teraz o tym nie mowie/ iako dalece potrzeba wierzyć takowym Gwiazdarczom albo Kalendarznikom: to powiadam/ je miedzy tym wszystkim/ cosiny do tych czasow albo widzieli/ albo słyseli dziwnego o przerzecionym Roku/ nie nie moze bydź nowego y dziwniejszego nad nowa Monstrancya Luterckiego Predykanta Bibera/ ktora naprzod w Rakusiech y potym w Styryey y w Karyntyey ludzjom ziawil: iako tu cztelniku mily nizey wyrozumiesz.

¶ Drukowano w Wiedniu Niemieckim/ a potym y w Pradze Czeskim ięzykiem/ iz Maximilianus Biber w Szwabckiey ziemi z Hale rodownik/ cztowiek przyskarzym/ artium liberalium Magister/ y na vrsad Ministerki albo Predykanski przez Paulum Eberum y Georgium Maiorem w Wittembergu przed czterma a dwudziesta lat przepasany/ y iako sie wdawa/ Aufspurskiej pierwszey confesyey prawdziwoy y vprzemny nasladowca y wczyciel: iakoż mu tej to przysnawais inszy czterey Predykantowie w Karyntyey/ Jan Gessler Predant Blayberski/ Gaspar Szepfer Predant w Kremzie/ Jakob Grybler Predant w Kreichfangch/ y Gaspar Sotius Predant w Weyfachu/ je w nauce swoiey trzyma sie snuru prostego Aufspurskiej confesyey.

Ten to Biber wlozjac sie po miasteczkach y po wsiach/
tat w Katusiach iako w Karyntyey/ ludziom wdawal/ je-
on sam na ten czas prawdziwa a ledwie uż nie zagrzebio-
na nauke pierwszey Confesseye Auspurckiey wznawial/ y
wedla opisania tey prawdziwe Ciało y Krew Pańska com-
municantom rozdawal.

A żeby sobie lepsza wiare ziednal/ nowy sposob chleba/
nowy sposob Kielicha/ naostatok y nowy sposob Mono-
stranciy/ gdzie on swoy towar chował/ godny Luterskiego
Sakramentu/ wynalazł.

Ufyt z rozmaitych smátow iakoby latke albo chlopta
dosyc wielkiego bez vsiu/ a z woskowym nosim/ z laska/ cza-
pka na glowie/ lewa reka bok sobie podpari/ a prawa reka
zniza y podnosi/ kaznodzieyski gest conterfetuac: pludry
nad miare dlugie y serotie na kstat woru wielkiego z ro-
zmaitych farb vsyte: otwarzal je kiedy chciał, y zas snu-
rem ściagal: a w tychto pludrach konorek przedzielonych
nasył/ gdzie rozmaite chleby dla swoich communicantow
roznie przechował. Była też tam y krubeczka z iakimś
siemieniem albo prochem. Kielich zaśie do rozdawania
wina miał drzewiany nader sprosiny y sprochniały/ ale ten
zaraz mieyscy sludzy/ gdy tegoż Minstra do wiezienia
poymowali/ sarpatac sie z nim rozdławili.

W tey przercejoney Luterskiey Monstranciey albo ra-
czej latce/ chował stuki chleba rozne od siebie/ nie tylko
materya/ ale y wielkoscia: niektore zmich były stuczki
maluczkie/ z grubey czarney maki: drugie były troške biel-
se y wietse: trzecie z cudney bialley maki dobrze wietse.
Wle każda z tych insha forme miała/ iedno okragle/ drugie
na trzy granie/ trzecie na cztery.

Z tato Monstrancya y z tatim Sakramentem dosyc sie
dlugopo Katusiach y po Karyntyey ten to Biber wlo-
szyl/ salsiac v bogiem ludzmi/ chodzac od domu do domu.
pytal

pytał wśedzie/ ieśli gospodarze mają co dać rzęcić/ albo
ieśliby chcieli wieczerzać: a gdzie gospodarza znalazł albo
gospodynia po plecach/ tam wnet kram swoy rozpoczął/
y dobywał z plądrow onego chleba ludzioro za ciało Pań-
skie rozdawał: gburoni a chłopstwu/ czarne grube małe
struczkę: mieszczanom a rzemieślnikom troškę wietrze y
bielsze: Panom a ślącicie ięsze wietrze y cudnieysze.
Kielichá też swego lipowego często nie dobywał/ ale iaká
sie przy kuchni wárzecha/ albo zupen leffel/ by nasimrodli-
wsza trąfala/ ta communicantom swoym wino/ co ie zwat
krewia Pańska/ rozdawał.

Tym sposobem gdy przez kilk á lat po Rakusiech/ Sty-
rycy y Karyntyey vbogiem ludzmi ten to Predykánt szal-
bil / náostaték y do Wiednia sie przywoził / y tam sie w
karcach sprośnych y nierządnych mieyscach przechowywał/
gdzie też był dnia 22. Marca od wrzedu Cesarstkiego poiz-
mány/ wespołék y z Gertruda zóna albo z maipa swoa/ roz-
dowita z Karyntyey/ y do wieszenia podány: gdzie też
wszystko wrzedowi wyznał co sie pisalo/ y te iego nowa
Monstrancya każdy kto chciał/ vbodzy y bogáci/ Kato-
licy y Heretycy/ oglądowali.

W tym to tak sprośnym przykladzie prośe chrześcia-
ński cyreelniku/ przypatrz sie/ iakie iest zaslepienie w tych
Predykántach Luterstkich y Ewangelickich/ do iakich spro-
śności przypadáia za onym Luterstkim podaniem/ ktore
de libertate Evangelica wśedzie wytrebowal/ Ze człowiek ch-
rześciński prawu żadnemu ludzkiemu nie podległ.

Ne zebys nie rzęcił/ ze sie ied no iedentaki szaltierz mie-
dzy Predykánty znalazł/ przylożec kilk á inszych temu podob-
nych przykladow.

¶ Nie daleko Strassburku Minister ieden z Bucetós-
wey skoly/ grásiac kárty w karczemnym domu o niemáte
pieniądze/ prośony był pilno/ aby Sakrament co nary-
chley cho-

chley choremu iednemu a konaiacemu doniosl. Dobry
Minister/ niechcac szescia odbiejez/ zawolat chlopea w
szescinascie lat/ calafactora, albo piecucha swego/ zeby
natychmiast skute chleba wzial/ y one benedikowal/ y do
chorego zamiosl. Piecuch poslusny/wziawszy w iedne reke
skute chleba/ a w druga konewke wina/ rzekl po Niemie
cku: Trinck vnd es/ gott nicht wergis/ to iest: Jedz a
pij/ a Boga nie zapominaj. A tak choremu on zbojny
Sakrament oddal.

¶ Pise Nasus Biskup tych bialamuctw Ewangielickich
barzo swiadomy/ ze w Pfalcegrabstwie Minister ieden z
rzepy bialley/ cienio wtkroiony/ na kstat Katolickich oplá
tkow Sakrament czynil/ y ludziom podawal: a to za nauz
ka Vbiquitariorum, ktorzy weja. Iz Cialo Pana Chrystusa
we/dla ziednoczenia z Bostwem/ tak wlasnie w kazdey rze
czy stworzoney iest/ iako samo Bostwo.

¶ Bocardus Minister Henryka Krola Nawarskiego/
krwie pragnacy Predykant/ ten Panu y Krolowi swemu
wiecznyra potepieniem y piekielnym ogniem grozic nie
przestawal/ gdzieby sie swiecie nie pomocil/ krwie Vgoz
notow w dzien s. Bartłomieia rozlaney/ albo iaki szjatek
Katolikow y wiary chrzescianskiej we Francyey zostawil.
A zeby sobie wiare v sluchaczow swych ziednal/ wdawa to/
ze Jan S. w swoim obiawieniu o iego przysciu zmianke
czyni/ nauke iego zalecaiac.

¶ Musculus Superintendens w miescie Szwajcarskim
Bernie/ wyrok uczynil/ Aby jaden Minister nie smial ni
tego krzyc okrom Niedziele swietey: poniewaz kazdy
zbawion bydz moze chocia nie krzeczy/ by iedno byl krz
cjonego syn. Trafilo sie/ iz Samuel Huber Predykant
w Bortolcie niedaleko Berna/ proshony od rodzicow/ nie
mowiatko barzo slabe w pulnoey okrzyc okrom dnia Nie
dzielnego. Pozwal go o to do Bormistrza Musculus/ iako
nieposus

neposlušnego. Tam zaście Samuel Masculus Heretyz
Kiem nazwał/ twierdząc iakoby uczył/ że Pan Chrystus nie
za wszystkich wcierniał/ a iż Krzest nie jest potrzebny do
zbawienia. Hornistrz prostał nie umiejąc takiey con-
trouersiey między Ministrami rozstrzygnąć/ musiał do tego
Beze z Genewy przyzwać/ y z inszymi Ministry Turguskie-
mi y Szaffauskiemi/ y tak za społecznym zezwolenim dla
sámego neposłuszeństwa/ chocia przy lepszey sentencyey
stał/ Żubera Kacierzem uczyli/ y vřząd mu Kaznodziey-
ski odiełi.

¶ W Grabstwie niemieckim von Hag/ v s. Wolfanga/
postanowiel był Nicolaus Gallus superintēdens na stolcu Kazno-
dzieyskim Kotlarczyka iednego Piotra: ten sie raz mył w
łaźni/ przypadł do niego oćiec/ ktoremu sie nowo był bar-
zo słaby synaczek vrodził/ prosiąc pokornie/ aby chciał iść
do Kościoła y tego mu syna okrzcić: ciekło to było Minis-
trowi/ ale dziećcie kazał do łaźni przynieść. Oćiec załosny/
bojąc sie aby dziećcie przez Krztu nie umarło/ kazał przy-
nieść do łaźni/ ktore dobry Minister woney komizy la-
źiebney/ spodnicami zowia/ śasłitiem letney wody polał/
mowiac Pater noster & Deo gratias: a gmin ludzi po wierze-
chnicách odpowiadali/ Na zdrowie łaźnia. Po takim Krz-
cie zaraz ono dziećciatko umarło.

¶ Pięse Manlius/ Jz Roku Państwa 1544. Student ier-
den wdowe brzemienna uczyli. na ktora ze tej rad patrzał
Jacobus Minister/ Studenta iako riualem, zarósse niema
widział. Gdy wdowa porodziła/ tak padło/ że ono dziećcie
miałano do Krztu nieść do przereczonego Ministra. On
mając iuz pierwey suspicia o wdowie/ ze Studenta rada
widala/ chciał pierwey od Kmotrow wiedzieć/ Ktoby był
tego dziećciatka oćiec/ y matka. Czego gdy Kmotrowie ala-
bo nie śmieli/ albo nie chcieli powiedzieć: dziećciatko bez
Krtu do domu odesłał. Z czego matka zfraszowana/ syna
cztą zaraz

ożka zaraz vdušila/ y sama sie obiešila. Student z przy-
padku jałosny pugnatem sie przebit: a Jacobus Minister
dowiedziawszy sie porym / iakich smierci przyczyna byl /
sam sie też obiešil.

¶ W Pfalegrabstwie ziachało sie bylo kilka Ministrów
na swoy Synod / na ktorym to uradzili y postanowili ze ia-
ko v Zydow niewiešcia plec obrzezana nie bywała / tylko
mefczyzna / tak v chryescianow Sakrament ciała y krwi
Pańskiej nie miał bydź podawan białymglowom: ale po-
tym Genewscy Cathascopi ten dekret zepsowali.

¶ W Wiedniu przed kilkiem lat byli dway Luteriſta ab-
stemij, co winá nigdy nie pili: wdali sie raz w disputacya
z Jezuitami o vzywaniu Kielicha: pytali ich Jezuitowie/
iakoby Kielicha vzywali / poniewaz winá z przyrodzenia
nie pijaia: odpowiedzial im jeden z tych Luterystow: Ja
prawi za dolezeniem y rada moich Predikantow y Minis-
trow Luterskich wode miasto winá z Kielichá pije / mocno
wierzac ze ona woda jest prawdziwa Krew Pańska.

Drugi Luterysta powiedzial / ze sie pilno Magdeburſkich
Ministrów radzil / iakoby sie z strony Kielichá spráwować
miał: powiedzieli zgola / ze żadna miara nie mam Kielichá
opuszezać / ale gwałt sobie czynić / y wino pić. W czym je mi
došć nie uczynili / iachalem prawi do Aufpurku / y tam
tych Ministrów znoum sie radzil: oni takze y uznali y
radzili / zem miał koniecznie Kielichá vzywać / chocia gwałt
przyrodzeniu swojemu czyniac. Ja chcac vstuchać / wro-
ciwszy sie do domu chcialem winá skostowac / ale skoro mie
iego zapach zalecial / musiałem wšyſtko co we mnie kšto
wyrzucić. Odnioslem to wšyſtko zasie do Ministrów / kto-
rzy po dlugich miedzy soba rozmowach y deliberáciach ten
wyrok uczynili: abym ia przy comunicowaniu Kielich z
winem do vst tylko przytknal nic nie pijac / a mocno wie-
rzył / ze Krew Pańska biera.

Pise Brenz

T Pise Bredenbachijs w swey historyey Istantkiej/
 By postany był z Lutrowey szkoły do Istant kusnierzyk
 ieden/ aby ludzioru Lutrowe słowo miasto Bozego słowa
 opowiadał: ten postanowił w Derpcie Ministra iednego
 Tłaczę/ człowieka prostego/ ktory ludzioru w okolicznych
 miasteczkach y wsiach zwodził. Trafiło sie roku 1585.
 tamże w Derpcie/ gdy opłatki miasto ciała Pańskiego lu-
 dzioru rozdawał/ że mu materyy więcej nie stało do roz-
 dawania: sedby tedy do domu/ rzepy bieluchney nakra-
 śał miasto opłatkow/ y ludzioru za ciało Pańskie rozdawał.
 Toż uczynił w Pfallgrabstwie drugi Minister: iako Na-
 sus świadczy/ za powodem nauki Obiquitarckey: że cia-
 ło Pańskie iest wszędzie.

Tych kilka prawdziwych przykładow o śalbiestwie
 Ministrow Ewangelicckich/ chciałem do tych nowin Ka-
 kuskich czytelniku miły przyłożyć: abyś iako Lwa z pązo-
 kciow/ tak z tych postępkow poznał: y tego pewien był/
 żeć wszyscy w obec Ministrowie Ewangeliccy/ tak Lute-
 rista, iako Calvinista, tak Trideista, iako Anabaptista o swoiey
 Eucharystyy nie zgola pewnego ani wiedza ani wierza:
 tylko prostym ludzioru pod tytulem Ewangeliy/ oczy my-
 dia: a za tym też Sacrament tak cześnia y śasnia/ iako
 nie ciało y nie krew Pańska.

Lutrowie chcą mieć istotne ciało Pańskie/ ale tylko
 na tezyku/ albo niedzy zeboma: to iest/ wzywaniu tylko
 chleba. Kalwinowie Sacrament chleba y wina nie cia-
 łem/ ale znakiem czynia: ciału kaza iesc chleb/ a duszy kaza
 wierzyć że iest ciało. Brenyanowie/ y ktorzy od niego
 posli Vbiquitarij, ciżas powiadaia/ że tak iest na wieczery
 Pańskiej w chlebie ciało Pańskie/ iako iest na polu w rze-
 pie/ iako iest w debie/ iako w grzybach/ w bedkach/ y w
 wszystkich inszych rzeczach stworzonych.

¶ Czemu wszystkimu abyś dostateczna wiara dał: nie wymyśli/ nie potwarzy/ nie gloszy albo przypisli/ iakich są pelne Ewangelickie księgi przeciw Katołikom/ ale z waszych ksiąg Doktorow/ Superintendentow/ Ministrów/ y Rabinow Ewangelickich/ z przypisanim mieysc gdzie sie co naydnie: polożec tu przed oczy sto y kilkadziesiąt roznych wiarek/ nauk/ y mniemania o tych czterech słowkach Pana Zbawiciela naszego: *Hoc est corpus meum. Hic est sanguis meus.* Żkad będziesz mógł bezpiecznie a nie omylnie concludować: tak iako on wielki Doktor Lactancyus niekiedy concludował o mnożstwie Bogow Pogańskich: *Multitudo Deorum, nullitas Deorum. Multitudo religionum, nullitas religionum.* Tak y ty będziesz mógł bez sporu concludować/ iż za takim mnożstwem albo rojami wiarek y mniemania o ciele Pańskim/ zgoła ciało Pańskie stracili. Tak iż słusnie możemy rzec: *Tulerunt Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum.*

Luter naprzod do tych słow Pańskich/ *To jest ciało moje/ To jest krew moja/ taka glosze y przypisze czyni.* To jest prawdziwe ciało Pańskie/ ale w wyzwaniu tylko/ gdy naryzek albo między zeby przydzie.

Tenże *in lib. de capt. Babyl.* drugi zaście wykład przywości. Ten chleb jest własnie y bez figury ciało moje.

Tenże Luter zaś inaczey *sup cap. 6. Esa.* a cituis też te mieysca *Ministri Ducis Casimiri, in admonitione Christiana de libro concordie.* Nowi/ prawi/ Prorok/ Że widzial Pana. Zaście: Że widzial osobę Pańską. Zaście: Że widzial Pana. Żkad wywodziem/ że Pan y Osoba Pańską iedno. Tak też Ciało Pańskie y chleb Pański/ za iedno ma bydz przyiete.

Tenże Tom: 2. *Operum,* pag: 31. b. Calwinistom droge ścieles/ mówiac: *Ulicby nie bylo szpetniestwego/ zeby sie ieden Biskup nie znalazł/ ktoryby nie miał Sakramentu od*

Ciało

Ciała Pańskiego rozemnać: Ktore rzeczy tak są od siebie
rozne/ iako wschod od zachodu słońca.

Tenże zaś inaczej in sermo sup 6. cap: 10: 15 23. drukowanym.
Chleb na oltarzu tylko jest znak/ iako Krzest. A nie jest
pożyteczny/ iedno chleb ius wewnątrz pożywany.

Tenże sermo: in Nat: Domini sup Tit: 2. Dla tego widzisz/ że
Chrystusa niedawais w rękę/ niechowaiego w strza-
ynkę/ nie kładą go w łono/ niedawais go robie w usta:
alec go tylko ofiaruis słowem Ewangeliey świętey/
y przez vsy twemu sercu pokazuis: iako tego ktory
dla ciebie/ dla twey plugawości y niesprawiedliwości
sie wydal. Dla czego nie mozesz go żadna infa rzecza
tylko sercem brać.

Tenże Tom: 2. Iene drukowanym po Lacinie 15 21. De abro-
ganda Misa. To jest Ciało moie. To prawy jest znak y
w pominek obietnice przylozony. Bo tak z soba nicie
rada y zdanie Pańskie dobroci/ swoje obietnice iaka
pieczęcia zapieczętować. Tak Obrzezanie bylo zna-
kiem przymierza: tak do listow pieczęci przykładais:
tak podaniem reki targ zacierais.

Tenże in sermonibus Ecclesiast: sermone de Sacramentis: Sakra-
ment nie nie jest bez słowa. Słowo bowiem Sakra-
ment wyciska. Abowiem iako to mozesz inaczej przy-
iac iedno przez wiare/ Ciało moie jest wydane na ods-
puszczenie grzechow. W czym jest starb zamkniony.
Odrzuc ono fałszstwo/ iako ciało Chrystusowe jest tam:
O pożytek sie staray.

Tenże in Confess: Maiori. Uczylem do tychmiast/ y iescze vs-
cje/ Ze ten spor nie jest potrzebny: a ij na tym nie wie-
le zależy/ iesli tam chleb zostawa/ albo nie. Jednak ia-
z Wielesem trzymam/ ze tam chleb zostawa: a zaś też
trzymam z Sophistami/ ze tam jest Ciało Pańskie.

Balwin przypisuje to Lutrowi / y Bremeńskun Mmms

strom in ultima sua admonitione contra Vestualum, iż te słowa
To jest Ciało moje / tak wykladaia / Tu jest Ciało
moie.

Beza in annotationibus in nouum testamentum, miasto Hic est san-
guis meus, To jest krew moja / kaze mowic / Hoc est
sanguis meus.

Francuska Biblia w Genewie drukowana / tak te słowa
wywrociela : miasto / Hoc est corpus meum, Kładzie / Tu
albo na tym miesyca jest Ciało moie.

Bucerus in retractat: y Heildebersey Ministrowie in conformi-
tatibus tak wykladaia: W tey roszytkiey sprawie (ktora
sie przy Wieczery Pańskiey dziala) ale nie w samym
chlebie / jest y rozdawane bywa Ciało moie.

Jan z Laska in tract: de Sacramentis: Ten obchod Wieczes-
rzy jest Ciało moie: to jest / Zwiasek albo spolecznosc
swiatosci w cielemoim.

Swentfeldius / iako o tym swiadczy Hesusias y Petrus Mar-
tyr in magno uolumine: Ciało moie jest to (co w reku trzymal)
to jest chleb.

Ioannes Langus Slezak in cōmentarijs ad secundam apologiam Iustini
tak wyklada: Ciało moie jest to / to jest / potarmem
duchownym. Jako tey v Jana 6. cap: 6. iasnie mowi:
Ciało moie jest prawdziwy potarm.

Vestfalus w ksiegach ktorym tytul / Recta fides de caena
przypisnie to Nowotrzejcom / iż Pańskie słowa tak
wykladaia: To moy jest chleb.

Brentius in Syntagmate contra Oecolampadium swiadczy / że Lu-
tersey Ministrowie rozno na roznych miesycach słowa
Pańskie wykladaia: Jedni: W chlebie jest Ciało moie.
drudzy: Z chlebem jest Ciało moie. trzeci: Pod chle-
bem jest Ciało moie: iako zoltek w iau.

Vilhelmus Chlebitius lib: de caena, y Dysputacya Heildeberstka an-
no 1560. miana / Brandeburczanom przypisua / że v
sja / iż Z chlebem jest Ciało Pańskie. Ioan.

Ioannes Mattæus Smalcadensis lib: de cœna: iest prawni Ciało Pańskie
W chlebie y z chlebem.

Swentfeldius in lib: de duplici statu Christi, o czym też Luter
sponina in confes: Eucharistia, tak uczy: Okolo chleba
iest Ciało moie.

Brentius in disput: contra Bulingerum, de omni presentia Corp: Christi:
To iest/ prawni/ Ciało moie/ osobliwym a niezwyk-
lym obyczajem bedace w ciełe do użycwania podanym:
choćia zwyklym obyczajem w kazdey rzeczy stworzo-
ney iest.

Matias Iliricus, iako świadczy Buccrus lib: de fidei admonitione:
Temi/ prawni/ słowy/ To iest Ciało moie/ tak sie po-
kazue rozumowi człowieczemu Ciało/ iako oczom na-
szym palcem potażuiem chleb.

Vittembergenses, in colloquio Mulbrunen: y Iliricus in demonstrationibus
Gdy prawni Pan chleb podawał/ podawał w chlebie cia-
ło bedace bez żadnych znakow. iako gdy kto potaje mie-
sek/ powiedaiacze tu ja piemiadze.

Jesze drugi wykiad cis Witemberscy Doktorowie in
colloquio Mulbrunen: przywozda/ y Iliricus in appendice w spo-
mina/ iakoby rzekł Pan: Tylko wam potażuiem Ciało
moie/ ale nie powiedam zeby chleb był Ciałem/ albo stał
sie Ciałem moim.

Iliricus in fidei admonitione, & in demonstrationibus: W Eucha-
rystyey ze dwu rzeczy stozoney/ osobliwie nam Pan iedne
potażuiem: iako też o rospalonym zelazie możemy osobli-
wie powiedziec/ to iest ogień/ a to iest zelazo: nie mo-
wiac/ iako Lacinnicy mowia/ figurata locutione.

Valentinus Erytraeus in tabulis confessionis Augustanae: & Iliricus in
appendice: Ten potarm wczymiony z chleba y z ciata/ iest
Ciało moie.

Martinus Kemnicus in repetit: de cœna & in exam: part: 2. contra
Conc: Trident. Ten chleb iest Ciało moie: nie wedle przy-

B ij

rodzonego

rodzonego biegu mówiac/ albo wedle własności słow
rozumiejąc/ ale obyczajem przyrodzenie przechodzącym.
Szetius in respons: de duabus naturis in Christo. To jest Ciało
moje: nie sprosta/ albo iako mówi in actu primo, sed in a-
ctu secundo, & in operatione energie: to jest/ że moc w sobie
ma ciała mego.

Ioannes Mattæus Smalcadensis lib: de cæna, & Swenefeldius citante Hes-
susio: To jest Ciało moje: nie w istności albo materya
cy chlebowey/ ale w spominaniu wieczerzey/ y do niego
należących przypadków.

Pontanus in Francia Antartica iako świadczy Vilagagnonius in lib:
de Eucharistia. To jest Ciało moje: tak iako Ciało tego
było Kościołem/ o którym mówił: Zepsuyście Kościoł
ten/ etc. iakoby pokazując Ciało swoje bydz w swej
przyrodzonej własności.

Carolstadius in dialogo de Eucharistia. Ciało moje jest to/ ile
tu v stole siedzi.

Zuinglius in subsidio Eucharistie, & Beza contra Vestualum. To
znaczy Ciało moje.

Tenże in expositione rei Eucharistica. Tu jest moje ciałowies
cze przyrodzenie.

Tenże na tymże miejscu/ zaś inaczej. Tu jest Dostwo
albo Duch który ożywia.

Tenże lib: 20. de institut: cæna. To jest śmierć y meka moja.

Tenże in respons: ad confes: Luteri, y Occolampadius ad Teobaldum
Pellicanum. To jest rospamiętanie/ albo wyswadcze-
nie ciała mego.

Tenże lib: 2. de instit: cæna. To jest Ciało wiary/ albo
wiara o mnie.

Tenże in præfat: ad Regem Gallie & ad Principes Germanie, także
Occolampadius de dignit: Eucharist. także Petrus martyr in tract:
de Eucharistia, także Calvinus in consensu cum Tigurinis. To
jest symbolum, albo hasło ciała mego/ albo znak prawdzi-
wego Ciała.

Tenże

Tenże Zuinglius, iako o nim świadczy Bucerus in Epist: ad Epist
Erfordiensem & Heldebergensem in conformitatibus carne. To
jest tesera społeczności Chrześcijańskiej.

Tenże w iednym liście swym/ & Oecolampadius ad Teobaldum
Pelicanum. To jest Ciało moje/ ile jest za was wydane.
Oecolampadius de dignitate Eucharistie. To jest znak ktory
nam przypomina/ iako Ciało Pana Chrystusowe za nas
wydane nas ożywia.

Tenże ad Ecclesiasticos in Succia. To jest hasło ktore świada
czy nam bydz od tegoż iednego ciała odkupione.

Bucerus in apologia de doctrina cenae Domini. To jest wyzna
nie rozpamiętowania moich dobrodzieystw.

Petrus Martyr in tract: de Eucharistia y Bucerus in cap: 26. Mathai.
To jest Ciało moje ktore wam dawam/ abyście ie vs
mystem iedli/ iako chleb iecie vsty.

Campanus iako o nim Luter świadczy in confes: de Eucharistia.
To jest Ciało moje chlebowe.

Bullingerus in cap: 10. 2. ad Corint. To jest hasło albo wys
wiadczenie święte iaki y odkupienia mego/ ktore wam
po sobie zostawnie.

Tenże in tract: de Ecclesia Sacramentis. To jest wyswiada
czenie y zapieczetowanie Ciała za was wydane go.

Tenże na tymże mieyscu/ zaś inaczey y Caluinus in cap: 5. ad
Ephesios. To jest duchowne Ciało moje/ albo koscioł
świętych/ odkupiony moim Ciałem.

Bullingerus in tract: de Ecclesia Sacramentis. Ta świętość/
znaczy sie meża y śmierć moja/ y obcowanie je wsoytkie
mi świętymi.

Stancarus w Polsce y w Siedmigróckiej ziemi/ iako o tym
świadczy Staflus de Luteranorum concordia. Ta wiec
rza jest hasło y fant Ciała mego.

Ministrowie Antorfscy w książkach o wypadku Rzym
skiego Kościoła. To jest Słowo moje/ ktoremu
wierzcie. Swent

Swenkfeldius iako o nim świadczy *Helldbergenses in conformitatibus caena.* Ten chleb iest hasło góle społeczności y góle świadectwo wzywanego Ciála.

Balwinistowie y Helldbergencytkowie in conformitatibus caena. Ten chleb iest znakiem *efficax* Ciála mego y iego wzywania.

Slaska Confessia ktora **Luter** cituje w swey wielki confessey *de Eucharistia.* To wpomina nas / abyśmy Ciáło Pánstie iedli przez wiáre.

Urbanus Regius iako w liście swym do niego **Zwinglius** świadczy. Ten święty dzień albo tá *communio* wieczerna / iest w spominanie albo dziekowanie za ciáło moje ktore cierpi.

Caluinus in 2. denfensione contra Vestualū, co y **Luter** wspomina *in confessione de Eucharistia.* Bierźcie / iedźcie: co za was wydane iest Ciáło moje.

Seruetus iako **Bezá** świadczy y **Swenkfeldius de duplici statu Christi,** iako **Luter** piše *in confes: Eucharistia y Stafilus de Luteranorum concordia.* To iest Ciáło moje / w bostwo przemienione.

Jan z Lastá in tract: de Ecclesia Sacramentis, Tá iest społeczność zemna wam z dobry woli podána / prawo y wzywanie iego w moim Ciele.

Tenże **Jan z Lastá** iako **Melancton** świadczy *in iudicio de Coena Domini,* Tá iest społeczność w ciele moim / nie wedla prawdziwey istności / ale wedla zasługi mey kimoiey y śmierci / y wedla chwały dziwnego zmartwychwstania.

Tenże *in tract: de Ecclesia Sacramentis,* ieszje inaczej. Tá iest *qualitas* Ciála mego wam dana od ktoreiem istność wziat.

Tenże ná tymże miyscu. To iest sposob wstawioney wieczerezy / tá iest ceremonia y zewnetrzny obchod iey.

Tenże w tychże księgách inaczej. To iest widome wstawienie ostatniey woli moiey.

Vlctus lib: 7. de Sacramentis, cap: 9. **T**á wſtyſtká ſpráwa
wiecezſzey ieſt **h**áſtem nie tylko Ciála y Krwie/ ale y
ſmierci y wylania ktore ſie ſſtálo zánas.

Hypotetici ktore ſpomináta w Kſiegách pod tym tytułem
Vnicordium in iudicium Melanctonis de cena. **T**o ieſt Ciáło moſ
ie ieſli/ wiára obecna bedzie.

Caluinus y iego wczniowie iakmiarz wſedzie wczá: **T**o
ieſt wzywanie Ciála mego/ ieſli wiára ieſt obecna: ieſli
nie maſ/ ieſt oſiára ktora gárdza niegodni.

Heidelbergens in conformitatibus y Caluinus tákze czjeſto. **T**o
ieſt teſtament w Ciele moim.

Tenże Caluinus in Heshuſum y Beza in 5. declaratione Poſſaci habita.
To ieſt Ciáło moie w niebie ſiedzące/ ták daletie od
chleba y od nas iáko niebo od ziemie.

Tenże Caluinus lib: 4. inſtit: cap: 7. num: 12. **T**o ieſt rurá
álbo kánal Duchá ſwietego/ przez ktorego cokolwiek
ieſt/ Chryſtus do nas ſſtepuie.

Bucerus in Epistoła ad Episc: Erfordienſem. **T**o ieſt kánal
ciála mego.

Caluinus lib: 4. inſtit: cap: 17. num: 9. & in cap: 6. Ioannis. **T**o
Ciáło ieſt kánalem żywota.

Tenże in lib: de cena. **T**en chleb ieſt naczymie álbo in-
ſtrument/ ktorym nam Chryſtus Ciáło ſwoie náznácył.

Tenże in cap: 26. Matthei: **P**auperes ſemper habebitis uo-
biſcum. **T**á ieſt moc y láſká moia duchowna.

Caluinus in ratione incunde concordie. **T**o ieſt coſ abstractum
od iſtnoſci Ciála mego.

Tenże Caluinus y Beza piſáe in Heshuſum. **T**en chleb ieſt
Ciáło moie/ mowiac Sacramentali locutione, per metonimiam
ſigni & ſignati.

Liber Anonymus wydány pod tytułem prawdziwego Kátolická/
á/ anno 1572. **T**en chleb ieſt **h**áſtem mocy wycho-
dzácej y ciekácej z ciála mego/ ktora ná wiecezſzy od
Prom chleba przymujemy. **T**enże

Tenże Liber Anonymus zmyśliwszy iakoby ták veżył Magister Sententiarum. To jest Ciało moje / widoma świątość nie widomego Ciąła. albo: To jest widoma osoba chleba / świątość nie widomego Ciąła.

Calvinus lib: 4. instit: cap: 17. num: 30. Et in cap: 11. p. ad Corinthios. To jest prawdziwe Ciało Chrystusowe: iako słowa brzmią.

Tenże Calvinus lib: 4. instit: cap: 17. num: 10. To jest Ciało moje / tam gdzie jest chleb.

Bucerus ad amicum quendam. Bulingerus in cap: 10. p. ad Corint: y Calvinus lib: de coena in consensione cum Tigurinis. To jest Hąsto ktorym prawdziwe vzywanie Ciąła mego jest po dawane wierzącym.

Calvinus in Catechismo. To Hąsto jest wyswiadczeniem / ktore znaczy duchowne łąski y dary.

Tenże lib: 4. instit: cap: 14. To jest zápieczetowanie y potwierdzenie łąski uż dostapioney.

Tenże in Heshusium y Heidelbergense in conformitatibus, y Beza in apologia ad examen doctrine Calviniana de coena. W tey wies czerzy ile jest niebieska sprawa / a nie ile jest ziemska y zewnetrzna / jest Ciało moje.

Tenże in ratione incunde concordie. To jest Hąsto obic tnice moiey / o Ciele moim.

Sinergista, iako o tym świadczy Księgą Vnicordium in iudicium Melanctonis. Ta jest istność Ciąła mego / z łąska / wias dza / mocą nieoddzielona.

Beza contra Heshusium. To jest spolecznosc albo vzywanie Ciąła / ták iako słowa Chrystusowe są przez Apostoly wylozone.

Beza in solutione 17. contra Iliricum. To ziednoczenie z cąła persona Chrystusowa / iakoby rzekł / je to jest Ciało cokolwiek jest Chrystus.

Calvinus lib: 4. inst: c. 17. num: 10. To jest Ciało moje duchowną obecnością / y pozzywaniem.

Boqui

Boquinus in examine libri Heshusij **Może/ prawi/ chleb náš**
zwać ciałem Chrystusowym. **A to słowo/ Jest: mo-
że bydz rozumiane/ iakoby rzekł zowa. To jest Cia-
ło/ moje. Ten chleb zowia ciałem moim. A to**
propter idiomatum communicationem.

Tenże Caluinus w tymże cap: num: 17. **To jest ciało mo-
ie/ bez bostwa y krowie.**

Carolus Molineus in annot: ad suam Harmoniam. **To jest Ciało**
moie/ ale za was jest ofiarowane. albo/ To jest
spoleczność meki y ofiarowania mego.

Wspomina Luter w swoiey confessey o niektorych co za
iego wieku wczyli/ y Staphilus de Luteranorum concordia,
**Ze nie natym/ chocia jest ciało chocia nie maś/ ponie-
waż to nie jest jednym artykułem wiary Chrześciana-
skiej/ ani o tym trzeba sporu trzymać.**

Ioannes Timanus Pastor Bremensis, iako czytamy in farragine sen-
tentiarum. **Chlebem/ prawi/ y winem bywa rozda-
wane/ y cielesnymi wsty przyiete y pite prawdziwe y ży-
we ciało y krew Páńskiego.**

Antonius Perseus Anglit iako o tym świadczy Alanus in 6. dia-
logo, vpornie trzyma y wczy. **Iż te słowa Páńskie/**
**To jest Ciało moie/ máia bydz rozumiane o piśmie śa-
wietym/ ktore mamy od Chrystusa brác/ y ludziom ro-
zdarować.**

Conbrigijs Minister Angielski/ iako tenże Alanus w tymże dia-
logu świadczy. **To jest Ciało moie/ ktorym bedzie**
pospolstwo oszukane.

Volanus wieczerzey Kalwinowey Wileńskiej podstoli/ in 4.
pologia contra Iesuitas, wczy y twierdzi/ **Iż Bostkie cia-
ło Chrystusowe/ ani jest/ ani bydz może okrom nieba/**
**ale iż z niego chocia w niebie siedzi/ sół iakis do nas cie-
cze/ ktorym przy świetey wieczerzy/ y ciała y dusze nasze**
bywais pokropione: y to jest prawi/ iesc istotnie y pra-

wdziwio ciało za nas wydane/ pić istotnie y prawdziwie krew za nas wylana.

Tenże na tymże miejscu. Jeść/ prawi/ ciało Chrystusowe, nie innego nie jest/ jedno mieszkac w Chrystusie/ albo bydz wcielonym w jego duchowne ciało: abo wiem nie mniey nas czyni wieczerza uczestnikami Pana Chrystusowemi/ iako krzest.

Tenże zaś inaczej. Chrystus gdy wieczerza stanowil/ nie mowil o wywołaniu ciała swego ktore wisiało na krzyżu/ abysmy z niego byli nasyceni y nakarmieni/ ale o duchownym ciecie/ to jest o jedności swietych/ z ktorymi mamy bydz zjednoczeni/ abysmy byli członkami z członkow.

spina Rosseno y Oulbras Ministrowie Francuscy w dysputacyey Paryskiej mianey 1566. Na wieczerzy insie prawi ciało bierzemy/ niz to co na niebie.

Tamże na drugim miejscu. Istność Ciała Chrystusowego rozna jest/ część mieszka w niebie/ część splywa na dol do wieczerzey.

Tamże na drugim miejscu. By Apostołowie dla brzydkości niebyli chcieli icść tego co im Chrystus dawal tymi słowy/ To jest Ciało moje: nie bylyby prawdziwie rzeczone słowa Pańskie. A Chrystus by byl zmatat/ y swych barzo osuwał.

Tamże na drugim miejscu. Rzekł Pan/ To jest Ciało moje/ a ta jego propositia dla tego byla prawdziwa w Apostołach/ ile temu wierzyli: falszywa w Judaszu bo nie wierzył.

Tamże na drugim miejscu. Po tych słowach/ To jest Ciało moje/ nie wiecey ludzie biora przy wieczerzy/ iako przed wieczerza.

Tamże. Wiecey/ prawi/ bierzemy y pożywamy Ciała Chrystusowego w czytaniu/ y w kazaniu/ niz w Sastramencie. Tamże

Tamże iefeje giebiey bliźnia. Oycowie naſzy rownie
iedli y pożywali Ciata Pańſkiego przed tego wciele-
niem/ iako Apoftołowie przy wiczerzy.

Tamże. Nie ieſt inſza rozność miedzy używanim/ al-
bo pożywanim oycow ſtarego zakonu/ a naſzym: ie-
dno je nam Chryſtus oſobliwiey wola ſwoie oblawił niż
oycom.

Tamże. Chrzeſt tak ieſt ſwiateść Ciata Chryſtuſo-
wego/ iako Eucharystia.

Tamże. Te ſłowa: Ten ieſt Kielich nowego teſta-
mentu w moiey krwi/ ſa wykładem onych. To ieſt
Cialo moie. A takby miały bydz wykładane. To ieſt
nowy teſtament w moim ciele.

Tamże. Sakramenta ſtarego zakonu lepiej znaćzyły
y wyrażały Cialo y Krew Chryſtuſowe/ niż wyrażaia
znaki Sakramentu naſzey Eucharystey.

Tamże. Baranek Żydowski lepiej wyrażał Cialo Ch-
ryſtuſowe/ niż te znaki naſzego Sakramentu. A dla te-
go Chryſtus nie miał odmieniać znakow y figur w rzecz-
Czechowic Lubelſki Rabin. tych ſłow/ To ieſt Cialo
moie/ z iezyka Syryjskiego poprawił: y tak każe czytać:
To ſamo ieſt Cialo moie.

W Rozmowie albo Dyſputacyey w Maulbrunie/ iako ſ-
wiadczy Manlius in locis communibus: ieden z Miniſtrow/
Cialo Pańskie tak powiadał bydz obecne w Eucharystey/
iako ieſt owies w worze/ praſek w klatce/
zoltet w iaiu/ y dzieciatko w kolebce.

Smidelinus lib: de Maieſt: Chriſti hominis. Theſi: 49. Chleb/ pra-
wi ieſt w Ciele Chryſtuſowym/ a wino we krwi Chry-
ſtuſowey.

Spangebergius inaczej/ Ten powiada ze ieſć ieſt forma al-
bo ſtate ciata Chryſtuſowego/ pić ieſt forma albo
ſtate krwi Chryſtuſowey.

Smidelinus uczy/ że consecratio albo poświęcanie nie in tego
nie jest/ iedno rozpamiętanie poświęcania od Chrystus
sa uczyzionego.

Philippus, iako o nim świadczy Alberus contra Carlostadium, kaze
do zegnania tych slow Apostolskich wywoac: Chleb ktos
ry lamieny aza nie jest obcowanie Ciála Pańskiego?

Bucerus, iako o nim pisze Sanderus in lib: de schismate Anglicano;
byl raz pytany od zacnego Książęcia Angielskiego Duce
Nortumbrie, coby trzymal o istności y obecności ciála
Pańskiego w Sakramencie: sezerze odpowiedzial/ ze
żaden watpic nie moze o obecności Ciála Pańskiego w
Sakramencie/ ktory nie watpi o tym co Ewangelistos
wie pisali. Wszakze iam/ prawi/ tym nie jest/ abym ro
zumial/ ze ma bydz temu wszystkimu cała wiara dana/
co w nowym testamencie o Chrystusie y o sprawach ie
go pisano/ choćem sie z tym do tych czasow ludziom ods
tryc nie chcial.

Widzieliśmy to sami w Niemcech/ że Minister obrocił sie
od Oltarza/ albo stolu prostego do ludzi/ zaczywszy im
do śpiewania one czartowska piosnka Luterska. Er
halt vns herr bei deinen wort. etc. A to śpiewanie
pospolstwo miało za przeżegnanie y poświęcenie chleba
onego/ ktorego potym iako Ciála Pańskiego pojywali.
O ślepoto wielka!

W naszey Polsce/ aza nie w każdym iakmiarz Zborze nie
inakszy slow Pańskich wyklad wynayduia? Zegnawais to
sami wieczerznicy/ albo ci co sie do Katolików wracaa
ia/ iako sa w tym nie vstawicjni/ y miedzy sobą rozni.
Wiednym Zborze mowi Minister. Pod tym chle
bem. Drugi/ Z tym chlebem. Trzeci/ W tym
chlebie. Czwarty/ Okolo tego chleba jest Ciála
moie.

W drugim Zborze zaś inaczej/ Ten chleb jest iawnym
y widos

y widomym wyswiadczeniem Ciála mego / ktore jest tylk
to w niebie.

W trzecim zaś ináčzey / Przez ten chleb podaie wam
Ciało moje. Jeszcze ináčzey / Przy tym chlebie
podaie wam Ciało moje. Jeszcze ináčzey / Chleb
jest Ciálem / a wino Krwia Pańska.

Drudzy zaś ináčzey / Bierzcie iedzcie / na Pana spomina
nycie.

Władnia sie tezy ci / co Pacierz tylko nad chlebem mo
wia / a Zbor odpowiada Amen / y to maia za po
święcanie.

Ja y takowi co Pańskich słow ius nie wspominaia / ale
tylko czytaia s. Pawła opisanie wieczerzey / y to cha
mieć za poświęcanie.

Po tych wszystkich tak nieustawiczytych y niezgodnych
Rabinach / nalepiey mym zdaniem y naprawdziwiey
concludule Chlebicus Minister in lib: ktoremu dał tytuł
Victoria ueritatis & ruina Papatus Saxonici: także in asertio
nibus de controuersia sacre sinaxis Heidelbergae, gdzie tak mowi:
Choćia skutecznie niemojemy wypisać ani wypowie
dzieć co to jest wieczerza / iednak po niektorey części
mojemy powiedzieć co nie jest.

Alle ieszcze lepiej po tych wszystkich zamykaia y conclus
dnia zgodnie Kátholicy / Przy wieczerzey Nowowier
nikow y Kapłana niemaś / y poświęcania niemaś / y
Ciała Pańskiego niemaś / y Krwie Pańskiey niemaś / y
władzy niemaś / y łaski Bozey niemaś: ale tylko chleb
prosty od piekárza / a wino od syntarza.

¶ Czym pilniey cie vpominam Czytelniku miły y dla me
ti Pańskiey prośe / obroć oczy / a weyźrzy pilnie w to hánie
bnie sátańskie rozerwanie / w tak wielka niezgoda y
nieustawicžność tych to nowych Rabinow / a obroć też
tiedy oczy na druga stronę / y przypátrzy sie Kátolickiey
skutecznoś

starczości / ktora od pultora tysiąca lat zachowali /
nawdzie to v siebie / jeśli wolisz przy zgodnych albo przy
niezgodnych Doktorach przestawać. Siedm set lat mi
żsis / iako Polska nasza wiare chrześcijańska przyiała / z ta
ś nie z inśa nauka / iż po Kapiąńskim poświęceniu stawa
sie chleb y wino prawdziwym ciałem Pańskim / y praw
dziwa Krwia Pańska / tak iż nie chleb wiecey / ani wino
wiecey / ale species tylko albo osoby chleba y wina zostawa
ia. Też dziś wiare Kościol Katolicki trzyma y trzymać
będzie na wieki : tej wiare Katolicy Doktorowie ucza y
trzymają. Jedz na wschod słońca / iedz na zachod / iedz
na południe / iedz na północy / v Katolikow inakśey wi
ry o ciele y o Krwi Pańskiej nie nawdzieś : gdyż v tych tu
lakow / albo dryacznikow / iako Czech mowi / przez siedm
dziesiąt tylko lat iako Luter nastal / sto y kilka dziesiąt
wiaręk ręką dotykaś / (drudzy ich śnadz dwie ście zebrali)
o wyrozumieniu tylko tych czterech słowet / To jest Cia
ło moje : a coż o inśych artykułach / roie ciele bledow swe
go czasu ogladaś.

¶ Gdzie zgodą tam Bog / gdzie niezgodą tam Boga nie
máš : gdzie Boga nie masz / y Chrystusa nie masz : gdzie
Chrystusa nie masz / y ciała iego nie masz. O coś tedy ci
mizerni ludzie spor trzymają / do czego sie ciska / co w swey
wieczerzy biora / chleb prosty od piekarsza / wino proste od
synkarsza / (nie dosyć raz powiedzieć co zawośe trzeba wie
dzieć) bez żadnego dusznego pojytku y pociechy : iakoż to
na ich sprawach y postępach dobrze znać.

¶ Zadrzeliście / wiem pewnie / Polacy mili / na to roz
zerwianie / ktore sie temi czasų poczęło w Koronie otwa
rzać / y w sprawach Rzeczypospo. gdy sobie drudzy pocze
li seymować / osobno conventicula czynić / bunty stroić /
ziądy składać / posty obierać / constitucye pisać / Krolew
skie dekreta znaśać / swoje stawiać : Jedenby chciał kro
lewskicy

Iewskiej władzey wiać / drudzy Arcybiskupiey / trzeci Sena-
natorskiej / czwarci Hetmańskiej: Jeden to chwali / dru-
gi gani: ieden to przyjmuie / drugi nie przyjmuie. Kro-
la maiać / infego sukcaia: Kade maiać / spetnie ia obma-
wiaia: Prawo maiać / nowe wymyslaia. Aza każdy mis-
łosnik oyczyny miley na takie rozzerwanie weyrzaroszy / nie
sądziel / ze rychlo zginiemy: Tak rozumieycie / ze kościol
wszystek Katolicki iest krolestwem Pana Chrystusowym.
W tym to krolestwie ma swoje Senatory / Kapłany: ma
swoy Statut / Biblia święta: ma swoje skarby / swiatosci:
ma swoje Seymy / Concilia. Coz rozumiesz / iażo cierpli-
wym okiem na takowych Ministrow y Rabinow P. Bog
patrzy / albo z takim zalem tego Anielskie chory y infie nie-
bieskie zastepy używaia / gdy to krolestwo Chrystusowe /
iego Statuty / iego skarby / iego Senat ci to Kłowowier-
nicy znaszaia / mieszaia / odmieniaia / wyrzuczaia / vragaia:
gdy po kooy wszystkie y porzadek w nim wytracaia: Ale
wierzmi gotowa a sroga każy Pan nad nimi zaraz po ka-
zał: żal sie Boze ze sie w tym nie czuia. A co moze bydz
srozsze go? Chrysta Pana Zbawiciela y Stworzyciela swo-
go stracili. Przed tym Odsczepienstwem w kościele go
zawse obecnego widzieli / Bogu ofiarowali / iemu modly
czynili / ciata iego pozrywali / krew pijali / w domach
swych widali / dobrodzieysthwa odnosili: mojemy rzecz /
oczy w oczy z Bogiem swym mawiali. A potym skara-
dnym rezerwaniu Luter Chrystusa przy sobie chce miec /
ale krotko: (bo tylko od zebow do piwonika) Calwin / a-
le daleko: (bo go przywiezie do prawice Bozey.) Vbi-
kwitarze z nim chce nazbyt lekko y towarzysko: (bo w ka-
zdey rzeczy stworzoney chce ieac Ciato iego.) Sa tez iacyś
Kurnistrzowie / albo Kurnicy / albo Canaliste / ktorzy tres-
taami iakiemis sok pija z Ciata Pańskiego plynacy.

¶ Jesli na Luterska wieczerza poydziesz / z Chrystusem
D. od 1707/08
sie do

ſie do domu nie wrocisz: Jeſli na Calwińska/ Chryſtuſa
nie doſiejeſz: Jeſli na Brencyjańska/ takiego Chryſtuſa
y w pul boru naydzieſz. Jeſli do Kurmitow/ ſoku takiego
goſć nie Chryſtuſa pozycieſz. Po coſt tedy maſz do nich cho-
dzić: dla czego zmmi preſtawac/ co iedno ſłowy Pana
Chryſtuſa obiecniā/ a za Chryſtuſa wegle daia: Tu zdra-
da/ Czytelniku miły/ tu fałſz: jeć nazwiſkiem ciała Pań-
ſkiego oczy zamydlaia/ y pod ta wiecha chleb ſwoy y wino
ſwoie wyſyntiwaia.

¶ Dla tego by moia rada/ tobie mowia Nowowierni-
ku/ abyſz takim wieczerzom zgola dał poſoy/ a do Kato-
lickiey communiey/ to ieſt do prawdziwego Ciała Chryſtu-
ſowego/ ſie wrocit. A ieſli iſteje Bogu dla twego vs-
poru tego nie zaſluzyl/ ale ſie woliſz po Kacerſkich wiar-
kach cholebać: raczej ſie z communia zatrzymay/ a zadney
zgola wieczerzey nie vzyway/ aź ſie ci to twoi Miſtro-
wie y Predantowie na iedne wiartke y nniemanie wſyſcy
znioſa y zgodza: a tym czaſem Panu Bogu ſie pilno po-
ruczay/ aby cie oſwiecił. Vznali to drudzy y vznawaia/
ktorzy tak czynia/ je ledwie ſerce do Pana Boga wznie-
ſieſz/ z cała chęcia vznania prawdy ſwieteſzy/ jeć P. Bogu
ſercu zaraz odpowie: Ecce adſum: a nie inſzac wieczerza y cō-
munia prawdziwa pokaze/ iedno Katolicka/ w ktorey cō-
łego P. Chryſtuſa bierzemy z ciałem/ z boſtwem y z duſia/
tak iako ſiedzi na prawicy Boga Oycā wſzechmogacego.
Obacj ſie tedy dla Boga Nowowierniku/ niź ſmierć za-
dzić. Maſz w oyczyźnie przykladow niemalo/ iako ich wie-
le na ſmiertelney poſcieli Chryſtuſa obecnego z rak Ka-
rtańskich pragneli/ a z iakim teź jalem zeſli/ gdy tego nie
doſli. Obacj ſie dla Boga/ a pamietay/ je po ſmierci cza-
bedzie nie poſuty albo jalu/ ale kżmi y ſrogiego bolu: t i o-
rego abyſz vſedi: do owejarnie ſie P. Chryſtuſowej
przytul/ y tam ciała tego prawdziwego y trwie-
pozyway: bo go indzie niemaſz.

S. August: Serm: 181.

A Tokolwiec iest/ y iakikolwiec iest/ Chrzes-
sciánin nie iest/ ktory nie iest w kosciele Ch-
rystusowym. Abowiem ten sam iest/ przez kto-
ry Pan ofiarę rad przyjmuie: ten sam iest/ kto-
ry sie za bładzace z wfnoscia przyczynia. Prze-
toz tez o ofierze baranká Pan rozkazal mowiace
W iednym domu bedziecie go pozzywac: a nie
wymesiecie nic na dwor z miesa tego. Abow-
w iednym domu baranká pozywaia: iz w
iednym kosciele powszechnym prawdziwa ofia-
ra odkupiciela ofiarowana bywa. Z ktorego
miesá Bog co wynosic na dwor zakazuje/
iz swietego dawac psom nie kaze.

2. Augly: 2000: 1811

7790
26

